



توقف تولید «جانباز» به دلیل کرونا

بخشی از تصویربرداری لوکیشن‌های ایران «جانباز»، جدیدترین مستند در دست ساخت کانال آذری شبکه سحر به انجام رسید و ضبط صحنه‌های خارج کشور از این پروژه به دلیل کرونا متوقف است. داستان این مستند مربوط به «علی» یکی از جانبازان جنگ تحمیلی است که به صورت داوطلب با همراهی دوستانی در ایران و کشور آذربایجان در مناقشه قره‌باغ (درگیری میان آذربایجان و ارمنستان بر سر منطقه قره‌باغ) شرکت کرده و آنجا هم دچار جراحات‌هایی می‌شود. / جام‌جم دیلی



دیدگاه منوچهر آتشی درباره شعر جنگ

دوم مهرماه زادروز منوچهر آتشی، شاعر فقید بود. او درباره شعر جنگ اعتقادات خاصی داشت و می‌گفت: در این شعر یک گلوله مؤلفه نیست، بلکه عاطفه مؤلفه است. حس پشیمانی سرباز عراقی و این‌که با چه کسی دارد می‌جنگد، مؤلفه است. این‌که یک سرباز عراقی فکر می‌کند این صدام کیست که من دارم برایش می‌جنگم، این یک مؤلفه است. / ایسنا

۴۴

ساخته‌های دوران جنگ



یکی از نکات جالب در جست و جوی ما در سینمای جنگ و دفاع مقدس این بود تعداد پایین فیلم‌ها در سال‌های جنگ تحمیلی (۳۱ شهريور ۵۹ تا ۲۹ مرداد ۶۷) است، درحالی‌که اگر آن بحث تهییجی سال‌های جنگ را هم لحاظ کنیم، قاعدتا باید فیلم‌های تولیدشده در هشت سال

دفاع مقدس بیشتر از اینها می‌بود. اما آنچه این کم‌کاری را توجیه می‌کند، درگیری همه‌جانبه کشور برای مقابله و دفاع بود و کمتر مجالی برای تولید آثاری کافی و مناسب در این زمینه وجود داشت. اگرچه فیلم‌هایی چون عقاب‌ها و کالی مانگا در میان این آثار فروش خیره‌کننده‌ای داشتند و معدود فیلم‌های مهمی هم در این بین یافت می‌شد. اما درمجموع کیفیت اکثر آثار ساخته‌شده در زمان جنگ پایین بود.

۱۹۳

ساخته‌های بعد از جنگ

نکته مهم درباره برتری بی‌چون و چرای فیلم‌های ساخته‌شده در سال‌های پس از جنگ، نشان از فراموش نکردن دوران جنگ تحمیلی و بها دادن به آن سال‌های بارزش است. ضمن این‌که با فاصله گرفتن از جنگ و سازندگی و پیشرفت کشور، سینما هم به لحاظ تکنیکی و امکانات رشد قابل ملاحظه‌ای داشت که به ویژه در سینمای جنگ و دفاع مقدس هم خودش را نشان داد. هم تعداد فیلم‌های ساخته‌شده در این زمینه افزایش یافت و سوزها و موضوعات مغفول مانده که در شرایط جنگی امکان و موقعیت ساخت آنها پیش نیامد، تبدیل به روایت سینمایی شدند. دیگر این‌که به جز کمیت، کیفیت فیلم‌ها هم درمجموع رشد چشمگیری داشت و اکثر فیلم‌های ماندگار و تاثیرگذار سینمای جنگ و دفاع مقدس از سال ۶۷ به بعد ساخته شدند. هرچند این موج مثبت در سال‌های اخیر باز هم به لحاظ کمیت اندکی کاهش یافته. اما در میان همین ساخته‌های کم هم فیلم‌های قابل توجهی یافت می‌شود که امیدوارکننده است. با این حال انتظار می‌رود، باتوجه به این کارنامه و پشتوانه و تجربه کم و بیش موفق و قابل اعتنا، مهندسی فرهنگی مناسبی شکل بگیرد تا هم تعداد فیلم‌های دفاع مقدس افزایش یابد و دوباره سیر صعودی داشته باشد و هم کیفیت و جذابیت هم حرف اول را در آثار تولیدی بزند.

۱۰۰

تعداد فیلم‌های درام جنگی



هیوا



بوی پیراهن یوسف



روبان قرمز



بحث دیگر این‌که کارگردانان بنام و شاخص سینمای جنگ و دفاع مقدس مثل ابراهیم حاتمی‌کیا و رسول ملاقلی‌پور بیشترین فیلم‌هایشان را در این فضا و حال و هوا ساخته‌اند و مانایی و تاثیرگذاری و ارتباط بیشتر و درازمدت با تماشاگران را بر تشویق‌های لحظه‌ای و آتی ترجیح داده‌اند. گویا مفاهیم و پیام‌های مورد نظر دفاع مقدس و فرهنگ مقاومت در فضاهای بی‌پیرایه‌تر و آرام‌تر بیشتر و بهتر به مخاطبان منتقل می‌شود.



بوسیدن روی ماه



گیلانه



اگرچه در میان فیلم‌های آن گروه شاخص جنگی و دفاع مقدسی هم فیلم‌هایی مثل ایستاده در غبار و مهاجر و هور در آتش هم قدر دیدند و منتقدان و تماشاگران نخبه‌تر و پیگیرتر سینما هم آنها را دوست دارند، اما بیشترین اقبال این گروه به درام‌های اجتماعی و متأثر از جنگ تحمیلی و دفاع مقدسی است. یعنی هرچقدر عموماً فیلم‌های مستقیم جنگی گیشه خوبی دارند، درام‌هایی که کمتر مستقیم سراغ جنگ و گلوله می‌روند، گویا بیشتر از سمت منتقدان قدر می‌بینند و راهی فیلم‌های ماندگارتر و تاثیرگذارتر می‌شوند. البته تأکید می‌کنیم که این نافی مانایی و تاثیرگذاری فیلم‌هایی که جنبه‌های جنگی بیشتری دارند، نیست اما با نگاهی اجمالی به فیلم‌ها، تعداد آثار تحسین‌شده‌تر در میان درام‌های اجتماعی جنگ بیشتر است؛ آژانس شیشه‌ای در صدر این فیلم‌ها قرار دارد که اتفاقاً در فروش هم موفقیت‌هایی به دست آورد و اولین فیلمی بود که در جشنواره فیلم فجر هم عنوان بهترین فیلم و هم عنوان بهترین فیلم از نگاه تماشاگران را کسب کرد. اتفاقی که بعدها و تاکنون هم برای کمتر فیلمی رخ داده است که همزمان موردتایید داوران جشنواره و تماشاگران باشد.

سفر به جزایه، هیوا، مرزعه‌پدری، از کرخه تا راین، بوی پیراهن یوسف، روبان قرمز، به نام پدر، گیلانه، باشو غریبه کوچک، بوسیدن روی ماه، شیر۴۳، نفس، کیمیا و خداحافظ رفیق، از جمله شاخص‌ترین درام‌های مرتبط با جبهه و جنگ و دفاع مقدسی هستند.

تنها سوال و نقطه کمی مبهم درمیان چنین آثاری، تعداد کمتر آنها نسبت به فیلم‌های جنگی‌تر است. درحالی‌که این فیلم‌ها بیشتر به مانایی و تاثیرگذاری نزدیک هستند و طی سال‌ها امتحان خود را پس داده‌اند. اما تعداد کم آنها شاید به گرایش مالی فیلمسازان ربط داشته باشد و انگار آنها ترجیح می‌دهند اگر هم سراغ سینمای دفاع مقدس می‌روند، به گیشه و بازگشت سرمایه هم فکر کنند.



آژانس شیشه‌ای



نمایی از فیلم «در مسیح عشق» به کارگردانی کمال تبریزی که محصول سال ۱۳۶۹ است / عکس: CAC

سنگر نوشت

می‌دهند.

اگر برای سینمای دفاع مقدس نقشه‌راه طراحی شود، مدیریت دقیق‌تر و تولید منسجم‌تر خواهد بود نه این‌که سینمای جنگ متولی داشته باشد، اما باز ندانیم چه کسی یا چه ارگانی پاسخگوی نهایی است.

سال‌هاست که فیلم‌های دفاع مقدسی به آثار پراکنده‌ای در سینمای ما تبدیل شده‌اند که حتی از ارانه یک تصویر جامع و درست از جهان داستان خودشان ناتوان بوده‌اند چه رسد به این‌که بتوانند بخشی از فرهنگ دفاع مقدس را تبیین کنند.

بدون نقشه‌راه و بی‌نام و نشان با فیلم‌های پراکنده و شخصی و سلیقه‌ای نمی‌توان امیدوار بود که مخاطب به آثار ارزشی و دفاع مقدسی وفادار بماند.

لازم است که مسؤولان و دست‌اندرکاران به اصل و اساس ماجرا بپردازند و از بزرگ و ظواهر قضیه فاصله بگیرند و فیلم‌های دفاع مقدسی به سطح و کیفیتی برگردد که در گذشته بود و در ذهن مخاطب ماندگار شد.



سهرابی (نفر بالا) در حال کارگردانی

زمان جنگ دورتر می‌شویم، فیلم‌های دفاع مقدس فقیرتر و نحیف‌تر می‌شود و از مرکز دایره سلیقه و نیاز مخاطبان دور و دورتر می‌شود. چه بسا در آینده‌ای نه چندان دور سینمای دفاع مقدس کاملاً از دایره فیلم‌های موردپسند مخاطب خارج شود و برای همیشه کمدهای سخیف و سرگرم‌کننده جای آن را بگیرد که نه هیچ تفکری برای عرضه دارند و نه هیچ تحلیلی ارانه

فهرست آثار درام دفاع مقدسی

- نقمه
- نفوذی
- وصل نیکان
- وعده دیدار
- همه با هم
- هیوا
- یاس‌های وحشی



مرزعه‌پدری

- کنار رودخانه
- کیلومتر پنج
- کیمیا
- گزل
- گیلانه
- ماه و خورشید
- مردی از جنس بلور
- مرزی برای زندگی
- مرزعه‌پدری
- مسافر غریب
- معصوم
- موتو
- موج مرده
- میم مثل مادر
- میهمان داریم
- نامزدی
- نفس

- شکوه بازگشت
- شما فرشته‌اید
- شیر۴۳
- شیدا
- ضربه طوفان
- طوفان
- عروسی خوبان
- عشق و مرگ
- عیسی می‌آید
- ستاره‌های سربی
- سجده برآب
- سرو زیر آب
- سفر به جزایه
- سفر به فردا
- سفر شبانه
- سهراب
- سیزده ۵۹

- رنج و سرمستی
- روبان قرمز
- روزنه
- رهای
- رخم شانه حوا
- زمهریر
- زنگ اول
- زیر سایه کنار
- ستارگان خاک
- ستاره‌های سربی
- سجده برآب
- سرو زیر آب
- سفر به جزایه
- سفر به فردا
- سفر شبانه
- سهراب
- سیزده ۵۹

- حریم مهرورزی
- حصار
- حکایت عاشقی
- حماسه قهرمانان
- خاکستر و برف
- خانه در انتظار
- خداحافظ رفیق
- دلبری
- دلنگی‌های عاشقانه
- در کوچه‌های عشق
- دریاچه ماهی
- دفتری از آسمان
- دندان مار
- دو چشم بی سو
- دیدار
- دیوانه‌ای از قفس پرید
- راه افتخار

- اینجا کجاست؟
- بادیگارد
- باز باران
- باشو غریبه کوچک
- بر بال فرشتگان
- برج مینو
- بمب، یک عاشقانه
- بوسیدن روی ماه
- بوی پیراهن یوسف
- به نام پدر
- بهار در پاییز
- پاداش سکوت
- پرستار شب
- پرندۀ آهنین
- پروانه‌ای در مه
- ترکش‌های صلح
- چون ابر در بهاران



کیمیا